

Grunneiere og brukere av eiendommer på Gjelsten
v/Roald Gjelsten
Kristian Aubertsvei 22,
0760 Oslo

Gjelsten, 22. juli 2011

Møre og Romsdal fylkeskommune
Villa Miljølaks AS

Gjenpart
Fiskeridirektoratet
Ordføreren i Vestnes

Oppfølging av klager på lokalisering av anlegg for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret på Dragneset/i Korsvika – Vestnes kommune

Innledning

Grunnen til denne oppfølgingen er at vi som er berørt av tillatelsen Villa Miljølaks AS har fått til å samle ulike oppdrettsaktiviteter til et stort anlegg på Korsvika på Gjelsten under navnet Dragneset, er usikre på hvor saken står. Rapporter om observerte aktiviteter rundt det nåværende anlegget på Rekdal, gjør at vi er redde for at firmaet planlegger å starte flytting. En slik etablering kan vise seg å bli et eget argument for å opprettholde vedtaket, en utvikling vi ønsker å forhindre.

Som fylkeskommunen er godt kjent med, er det kommet inn en rekke klager på vedtaket om *justert anleggsposisjon ved klarering av ny lokalitet på Dragneset*. Disse henvendelsene inneholder i tillegg innsigelser mot godkjenningen i 2010 av den opprinnelige søknaden om plassering. Vi nevner blant andre brev av 29. mai fra Torbjørn og Roald Gjelsten og Hanne Gjendem. På grunn av feil navnebruk på den geografiske plasseringen av anlegget og at Villa Miljø AS unnlot å sende nabovarsel, ble de berørte grunneiere ikke alarmert i 2010 og fremførte følgelig heller ingen innsigelser mot vedtaket den gang. Vi ble først oppmerksom på det som skjedde da søknaden om justert anleggsposisjon kom opp.

Flere av de grunneierne som blir berørt av vedtaket har også vært i kontakt med saksbehandleren hos fylkeskommunen. De siste signalene vi har fått fra saksbehandleren er at våre innsigelser mot vedtaket fra 2010 ikke vil bli tatt hensyn til, fordi klagen etter hennes syn er fremsatt for sent. Vi har imidlertid ikke fått noen skriftlige svar på våre klager, og vi har heller ikke fått tilsendt de sakspapirene vi har bedt om. Dette strider klart mot alminnelige forvaltningsmessige prinsipper. Vi vil gjerne ha klarhet i om det virkelig kan medføre riktighet at våre innsigelser ikke blir tatt hensyn til og i tilfelle en skriftlig begrunnelse for dette.

Vi viser for øvrig til forvaltningsloven § 31 første ledd bokstav b, der det fremgår at selv om den formelle klagefristen skulle være oversittet, kan klagen tas til behandling dersom det ”av særlige

grunner” er rimelig at klagen blir prøvd. Vi har tidligere redegjort for hvilke særlige grunner som tilsier at klagen må behandles, men det vil også fremgå av dette brevet.

Vi viser videre til forvaltningslovens § 35 om forvaltningsorganets mulighet for å omgjøre et vedtak.

Videre har vi ikke fått noen tilbakemelding fra de berørte offentlige etater om hvordan den videre saksgang er planlagt. I tråd med god forvaltningsskikk og prinsippet om åpenhet i forvaltningen, ønsker vi en slik orientering.

I tillegg ønsker vi formelt å forsikre oss om at Villa Miljølaks AS er orientert om vårt syn på at de har forsømt sine plikter til å varsle etter naboloven, samt at vi i beste fall finner deres omtrentlige omgang med geografiske navn villedende, i verste fall beregnet manipulasjon. Dette skrevet er i tillegg å anse som en oppfølging av og klargjøring av enkelte av de faktorer og forhold vi tidligere har anført, samt for å gjøre høyere faginstans kjent med saken.

Bakgrunn og drøfting

Denne henvendelsen er utarbeidet i samråd med de impliserte som i perioden april til juni i år sendte sine klager på vedtaket om at Villa Miljølaks AS kunne starte oppdrettsvirksomhet på Korsvika på Gjelsten under navnet Dragneset. De dette angår er blant andre Leif Jarle Løviknes (Løviknes Feriehytter); Torbjørn Gjelsten; Gaute Gjelsten; Knut Arne Gjelsten; Torbjørn Eidsvik; Ingvar G. Eidsvik; Hanne Gjendem og Roald Gjelsten. Vi viser til de ulike klageskrivene for en fyllestgjørende fremstilling av sakens ulike sider sett fra den enkelte berørte.

Planutvalget i Vestnes kommune vedtok 07.09.2010 følgende: ”Med heimel i Kommuneplanen sin kystsonedel har ikkje Vestnes kommune v/Planutvalet merknader til søknaden frå Villa Miljølaks AS om justert anleggsposisjon ved klarering av ny lokalitet på Dragneset”. Problemet er at den nye, klarerte lokaliteten ikke ligger på Dragneset som angitt, men i Korsvika flere hundre meter innover fjorden fra Dragneset. Lokalt har Dragneset to betydninger. Det ene er betegnelsen på selve neset som markerer en endring av retningen på strandsonen og starten på fjordarmen Tomrefjord. Det andre er navnet på gården Dragneset som strekker seg vestover utover fjorden fra neset mot Rekdal. Folk som bor i området vet både hvor Dragneset og Korsvika er uten å måtte undersøke det på et kart eller på annen måte. Denne forståelsen gjorde at de som blir berørt av oppdrettsanlegget, ikke ble alarmert i første runde. Vi trodde alle at Dragneset betydde Dragneset.

Vi er også kritiske til at Vestnes kommunes vedtak av 07.09.2010, ikke minst fordi kommunen ikke reagerte på navnebruken.

Det er hevet over tvil at samtlige underskrivere ville ha kommet med innsigelser dersom det geografiske navnet hadde vært korrekt angitt da søknaden ble kunngjort første gang. Fremgangsmåten i saksbehandlingen har dermed ført til at saken ikke har blitt tilstrekkelig opplyst. For behandling av søknader etter akvakulturloven skal det blant annet tas hensyn til utøvelse av allemannsretten gjennom fritidsfiske og hobbyfiske. Ikke minst skal det tas hensyn til annen næring som turistnæring. Det er nettopp disse interessene det ikke har blitt tatt tilstrekkelig hensyn til i denne saken, hovedsakelig på grunn av den misvisende bruken av navn i kunngjøringen. Berørte parters innsigelser som ellers ville ha kommet inn, ville utvilsomt ha virket inn på vedtaket.

Da Statnett for noen år siden planla ilandføring av sjøkabel fra Aukra i Korsvika, brukte etaten i alle fall korrekt navn og informerte grunneierne. Vi har i denne saken ikke fått noe informasjon verken fra Villa Miljølaks AS, Vestnes Kommune eller Fylkeskommunen.

På den annen side har kommunen vært meget forekommende og rask til å oversende de papirene vi trengte i forbindelse med å utarbeide klagene. Det samme kan ikke sies om Fylkeskommunen. I tillegg til at vi enda ikke har fått noen orientering om hvor saken står, har vi heller ikke mottatt den dokumentasjonen vi har bedt om i forbindelse med forundersøkelser, selv etter å ha purret. Derimot har vi mottatt indikasjoner på at våre innspill kan bli oversett på grunn av at vi ikke protesterte på kommunens første vedtak da dette var oppe til behandling – som påpekt under uriktig navn - Dragneset.

Skulle vedtaket av 2010 opprettholdes får det i særlig grad betydning for Løviknes Feriehytter som er et veletablert utleiefirma md 30 års virketid og som har uberørt natur og miljø, utmerket fjordfiske og fredelige omgivelser som sitt varemerke og produkt. Foretaket som i hovedsak allerede er fullbukket ut sesongen 2013, vil bli sterkt berørt av den visuelle forurensningen og støyen fra foringsanlegget som den godkjente lokaliseringen på Korsvika vil medføre. Erfaringene med anlegget på Rekdal har demonstrert at støynivået i forbindelse foring er til stor sjenanse for naboene. I tillegg kommer tapet av de populære og mye brukte fiskeplassene som anlegget vil legge beslag på. Videre er det fare for at strandlinjen og de grunne farvannene som eksempelvis bukten foran utleiehyttene, blir forurenset. I tillegg kommer usikkerheten rundt hvordan avfall, eventuell giftbruk og forurensning fra anlegget vil påvirke kvaliteten på skalldyr og fisk i områdene rundt anlegget lenger inne i fjorden. Leietakerne er i hovedsak meget miljøbeviste tyskere. Dette innebærer en betydelig usikkerhet for fremtiden for hytteutleieren, en risiko som kan påvirke neste generasjons vilje til å fortsette satsingen, noe arvtakerne så langt har planlagt.

De fastboende og brukerne av fritidseiendommene vil oppleve tilsvarende ulemper som turistene. I tillegg til den ødelagte utsikten, vil det være problematisk å miste stillheten, å bli utestengt fra fiskeplasser familiene har benyttet i generasjoner og å forholde seg til utryggheten om kvaliteten på fisken som fiskes i utkanten av anlegget.

Villa Miljølaks AS markedsfører seg som en ledende miljøbedrift. Skal dette stå til troende er det rimelig å forvente at firmaet satser på grundige forundersøkelser og utviser stor åpenhet om resultatene av slike når de skal starte med oppdrett på nye lokaliteter. På grunn av at vi ikke har mottatt de bakgrunnsrapportene vi har bedt om, vet vi ikke nok om hvilke forundersøkelser som er gjennomført. Dette er svært viktig fordi mye forskning har skjedd siden Vestnes kommune vedtok sin kystsonoplan i 2003. Resultatene av denne forskningen må tas i betraktning, ikke minst forhold knyttet til bruken av lakselusmidler som også kan true skjell og krepsdyr – og dermed i neste omgang forringe kvaliteten på fisken som lever av disse. Vi er dessuten usikre på i hvilken grad det er tatt hensyn til påleggene i vannforskriften som også gjelder for kystsonen. Særlig hadde vi ønsket å vite om saksbehandlingen har ivaretatt prinsippene på side 6 i *Innst. O. nr. 100 (2008–2009) Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)*. I innstillingen til Odelstinget lister komiteen opp følgende prinsipper for myndighetsutøvelse ”etter naturmangfoldloven og annen lov:

- kunnskapsgrunnlaget
- føre-var-prinsippet
- samlet belastning
- kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver
- miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder”

Samlet sett mener vi at de ovenstående hensyn i liten grad er vektlagt i de foreløpige vurderingar vi er blitt gjort kjent med. De ovennevnte forhold må vektlegges i tillegg til de andre faktorene som det er gjort rede for i klagene.

Manglende nabovarsel fra Villa Miljølaks AS

Vi savner også en begrunnelse for hvorfor vi som nærmeste naboer til anlegget ikke er blitt behørig varslet av tiltakshaver. Med plassering på Korsvika vil et storanlegg som det planlagte, være en "*industriversem*" som vil "*verta til skade eller ulempe på granneeiendommene*", jf. naboloven § 6. Ettersom vi ikke har fått behørig varsel, har vi heller ikke fått anledning til komme med sedvanlige innspill i forhold til tiltaket. Med den planlagte nye plasseringen vil anlegget komme i strid med naboloven § 2 samt grunneiernes strandrett, og innebære ulemper som både er urimelige og unødvendige. Vi kommer tilbake til disse forhold nedenfor, men viser til klagene våre hvor en rekke av de fremsatte argumenter også vil ha relevans i denne sammenheng.

Ettersom dybdeforholdene vil være grunnere inne i Korsvika, vil oppdrettsanlegget også ha særskilte forurensningsmessige følger som det burde vært søkt om særskilt tillatelse for etter forurensningslovens § 11. Etter vår vurdering har blant annet strømmålingene som vi har fått tilgang på, store feilmarginer og målinger med større relevans og nøyaktighet med utgangspunkt i den planlagte lokalitet er nødvendig. Dette er også forbausende sett i relasjon til Villa Miljølaks sin uttalte miljøprofil.

Vårt hovedsynspunkt er at anlegget ved den nye planlagte plasseringen overskrider tålegrensen i naboloven § 2. For ordens skyld nevnes det at det ikke er tvilsomt at naboloven også gjelder tiltak som foretas til sjøs. Forutsatt at særskilt tillatelse etter forurensningsloven § 11 ikke er gitt, gjelder nabolovens regler fullt ut.

Tiltaket medfører ulemper som enkeltvis, eller samlet, er i strid med naboloven § 2. Nabolovens § 10 gir videre hjemmel til å kreve tiltaket rettet. Nabolovens regler vil grense mot og til dels overlappe begrensninger som følger av strandretten som vi kommer inn på nedenfor. Det er i første hånd selve plasseringen i Korsvika som tidligere påpekt vil innebære støy, ødelegge utsikten samt begrense muligheten til tradisjonelt fiske og ferdsel på sjøen. Plasseringen av anlegget nært våre eiendommer er urimelig og til unødvendig ulempe. Tiltakshaver kan - uten store kostnader eller tekniske utfordringer - plassere anlegget slik at eiendommene blir skånet. Ved urimelighetsvurderingen må det også vektlegges at plasseringen av fiskeoppdrettsanlegget ikke var "*venteleg*", jf. naboloven § 2 tredje ledd. Videre må det også vurderes at dette er eiendommer som er særskilt omtåelige, jf. nabolovens § 13. Dette gjelder dels støy og utsikt fra de nærliggende fritidseiendommer, mens kanskje særskilt for eiendommen til Løviknes hvor utleievirksomheten er helt avhengig av både det visuelle og støymessige, samt utnyttelse av fiskemuligheter.

Vurderingen etter nabolovens § 2 må være konkret. Vi vil anføre at fiskeoppdrettsanlegget med enkelthet kan plasseres et annet sted hvor mange av de ulempene som påføres eiendommene kan unngås. Gjelsten er et gammelt kultur- og naturområde med blant annet et varig vernet, lakseførende vassdrag som Villa Miljølaks AS ikke en gang nevnte i sin søknad på tross av at avstanden til det planlagte anlegget er langt under grensen på fem kilometer (ca. en kilometer) og søknadsskjemaet har egen rubrikk for dette formålet som *skal* utfylles. En annen lakseførende elv, Fiksdalselva, ligger også mindre enn fem kilometer fra det planlagte anlegget, men heller

ikke denne ble listet. Det var ikke ventelig for oss at det skulle etableres et fiskeoppdrettsanlegg helt inntil våre eiendommer, noe som påfører eiendommene ulike, men betydelige ulemper ved den lokalisering som er valgt.

Urimelighetsvurderingen etter nabolovens regler ligger som nevnt tett opp mot begrensninger som følger den strandrett som tilligger en grunneier mot sjøen. Strandretten er blitt definert som *"en rett til uforstyrret å kunne nyte de fordeler som følger av at en eiendom ligger til sjøen. De fordeler som er beskyttet på denne måten er blant annet adgangen til sjøverts adkomst - den såkalte tilflottsrett - og mulighetene for bading og friluftsliv. Også strandeierens rett til visse former for fiske, retten til utfylling ut i sjøen og et visst vern mot forurensning og ulemper av estetisk art, inngår som en del av strandretten"*. Eiendommen som eies av Torbjørn Gjelsten har eksempelvis i en årrekke fisket laks med stående redskap, jf. lakse- og innlandsfiskeovens § 16. Selv om denne retten ikke har blitt benyttet de siste årene, vil den i realiteten bli ekstingvert hvis anlegget tillates opprettet der det nå er planlagt, noe som ikke er vektlagt. I tillegg har grunneierne drevet et aktivt fiske etter krabbe og hummer samt line- og garnfiske etter arter som torsk, lyr, sei, steinbit og flyndre m.m. Hvis tiltaket gjennomføres slik som forespeilet, vil dette innebære en vesentlig forringelse av strandretten. Videre vil fastboende og lokale fritidsfiskere i tillegg til de som leier hytter, bli utestengt fra disse hyppig benyttede fiskeplassene.

Det faktum at vi ikke er blitt behørig varslet slik loven krever, innebærer videre at vi er blitt fratatt muligheten til eksempelvis på egenhånd å innhente råd fra NIVA eller andre tilsvarende organisasjoner som kunne klargjort de miljø- og forurensningsmessige sider ved tiltaket. Slike råd kunne gitt bedre grunnlag for å anbefale en mer hensiktsmessig plassering av anlegget der både miljøhensyn, forurensning og støy, samt andre nabomessige forhold ved tiltaket kunne blitt ivare tatt på en langt bedre måte.

Konklusjon

Den villedende bruken av Dragneset som navn på lokaliseringen, er merkverdig og har ført til at saken ikke har blitt tilstrekkelig opplyst. I verste fall kan bruken av uriktig navn være bevisst siden plasseringen nærmer seg lokaliseringsforslag det ble søkt konsesjon om rundt tusenårsskiftet og som ble avslått. I begrunnelsen fra administrasjonen i Vestnes kommune, godkjente Planutvalget Dragneset fordi reaksjonene i høringsrunden i forbindelse med kystsonenplanen "tyda på at området på Dragneset var lite kontroversielt". Dette i motsetning til Korsvika som det ble mottatt sterke protester mot å ta i bruk ved tidligere lokaliseringsfremstøt for oppdrett? Det er dette aspektet som gjorde at vi i innledningen nevnte muligheten for at den feilaktige stedsangivelsen ble brukt bevisst. I så fall snakker vi om ren manipulasjon.

Uansett bør disse forsømmelsene føre til at det foreligger "særlige grunner" som må føre til at klagen må bli behandlet, jf. forvaltningsloven § 31. Vi minner også om muligheten for å gjøre om vedtaket, da det etter vårt syn fremstår som klart at den mangelfulle saksbehandlingen har virket inn på vedtaket, og derfor er ugyldig. Tiltakshaver må være forpliktet til å sørge for at de geografiske navn som blir benyttet i slike søknader er korrekte, og forvaltningen må også ha en plikt til å sørge for at dette er gjort riktig. Det er vel ikke slik at en byggetillatelse på et bruksnummer gir rett til å bygge på en annen tomt?

Det er også klart at Villa Miljølaks har forsømt sine plikter om nabovarsel etter naboloven.

Avslutning

Hytteutleier, andre grunneiere og brukere av fritidseiendommer på Gjelsten som er listet i innledningen av dette skrivet, anmoder om at tillatelsen Villa Miljølaks AS har fått til å samle en rekke oppdrettsanlegg til et anlegg på Korsvika på Gjelsten gjøres om.

Hvis det er korrekt at Villa Miljølaks AS har påbegynt flytting eller planlegger å starte med det, anmoder vi om at slike tiltak blir stoppet til saken er avgjort og vi er underrettet om avgjørelsen.

Vi anmoder også om at vi ut fra prinsippet om åpenhet i forvaltningen snarest blir underrettet om hvor saken står og at vi får tilsendt kopier av alle saksdokumentene inkludert de forundersøkelser som er foretatt, blant annet for å kunne vurdere om de prinsipper som naturmangfoldloven fastsetter, er ivaretatt.

Leif Jarle Løviknes

Torbjørn Gjelsten

Ingvar G. Eidsvik

Knut Arne Gjelsten

Gaute Gjelsten

Torbjørn Eidsvik

Roald Gjelsten

Hanne Gjendem

Roald Gjelsten